

Pasijonski romarji 2015 so iz Celja prišli do cerkve Marijinega oznanjenja v Crngrobu. Foto: A. Pavel Florjančič

JANEZ URH

ROMARSKÉ DROBTINICE

UTRINKI IZ DNEVNIKA S PASIJONKEGA ROMANJA PO POTI P. ROMUALDA
IZ CELJA V ŠKOFJO LOKO, DECEMBER 2014 IN OD 4. DO 8. MARCA 2015

Romualdova pot

Romanje v Ribnico nas je napolnilo s pasijonsko kondicijo. Nekateri bi že čez štirinajst dni odšli še na pasijon v Laško. Za romanje se je navduševal novi režiser Milan. Interes je pokazala tudi pasijonska pisarna, saj je lahko romanje ena od uspešnih oblik promocije. Nad pobudo, da bi podobno kot v letih 2008 in 2009 spet obiskali vse slovenske škofije, nisem bil navdušen. Razlog ni bil v tem, da obe največji škofiji nista imeli škofa. Romanju sem želel dati novo vsebino, zato smo se s Prosvetnim društvom Sotočje ter Matejem in Kitko najprej domenili za romanje iz Štandreža v Celje, po poti Lovrenca Marušiča iz rojstnega kraja do kapucinskega noviciata. Obe omenjeni romanji sta opisani v Doneskih 2015.

Sodelovanje s pasijonsko pisarno je bilo zelo dobro. Zadovoljen je bil tudi Matej, zato smo pričeli s pripravami na planirani drugi del Romualdove poti, od Celja do Škofje Loke. Čeprav bi lahko v Loko prišli v štirih dneh, sem si predvsem zaradi promocije pasijona zamislil daljšo pot po vaseh pod Krvavcem in skozi Kranj. V pripravi na romanje sem prehodil večino poti, pregledal lokacije trgovin in se na podlagi možnosti prenočevanja odločil za naslednje etape:

- a) **Celje** – Petrovče – Žalec – Šempeter – **Prebold**,
- b) **Prebold** – Vransko – **Trojane**,
- c) **Trojane** – planina Lipovec – Pšajnovica – Palovče – Vrhpolje – **Mekinje**,
- d) **Mekinje** – Kamnik – Lahovče – Cerklje – **Velesovo**,
- e) **Velesovo** – Šenčur – Kranj – Crngrob – Škofja Loka.

Kapucini

Pater Romuald je bil kapucin, zato pasijonski romarji posvečamo temu meniškemu redu posebno pozornost. Vsa romanja pričnemo in tudi zaključimo pri bratih kapucinih, če le obstaja ta možnost. Pot iz Celja v Loko smo 4. marca 2015 pričeli z mašo v kapeli ob cerkvi svete Cecilije, ki je prav v letu 2015 praznovala štiristo letnico blagoslova. Tudi obisk Kranja je bil delno povezan s kapucini, saj je

Klepet po maši z dr. Metodom Benedikom. Foto: Janez Urh

samostan nekoč stal na lokaciji, kjer je danes hotel Creina. Kapucini so bili znani predvsem kot dobri pridigarji. V Škofjo Loko so najprej prihajali ljubljanski, po letu 1640 pa kranjski kapucini. Njihove postne in adventne pridige so tako navdušile meščane, da so jih povabili v Loko. Samostan v Kranju je bil razpuščen v

Skupinska fotografija v kapucinski cerkvi v Loki po zaključku romanja. Foto: A. Pavel Florjančič

Tudi hribovske vasi so povezane z asfaltnimi potmi . Foto: Janez Urh

času jožefinskih reform. Z njihovimi knjigami se je takrat obogatila samostanska knjižnica v Škofji Loki, romarji pa smo našo pot obogatili z zahvalno mašo v cerkvi svete Ane.

Bližnjice

Za romarsko pot velja nekaj pravil, enakih kot za druge pohode. Povezati mora točke s posebnim pomenom, mora biti zanimiva, zaradi varnosti se je potrebno izogibati prometnih cest. Čeprav asfalt ni najboljša podlaga, še posebej v primeru, če gre za dolgotrajno hojo s težkimi nahrbtniki, se mu v današnjih časih težko izognemo. Najlepše in za noge najbolj primerne so poljske poti in gozdne stezice. Te je potrebno poiskati ali vsaj preveriti na terenu, če karte nakazujejo možnost bližnjic. Pri tem moramo računati na presenečenja.

Na levem bregu Savinje je lepa makadamska pot. Veliko je bilo sprehajalcev. Nekateri so tekli, eni za trening, drugi za kondicijo, lepšo postavo, eden pa, po obnašanju sodeč, za nastop v oddaji *Moj dragi zmore*. Malo zaradi bontona (tujec v mestu) in malo zaradi testiranja sem vse pozdravljal. Presenečeno so odzdravljali, najlepše stari gospod, s katerim sva malo pokramljala o njegovem zdravju in Škofjeloškem pasijonu. Pri potoku je bilo konec makadamske poti. Po brvi čez potok, naprej po stezi ob Savinji in nato po bližnjici do Petrovč. Trava na rahlo shojeni stezici je bila mokra. Bo že boljše, ko pridem do poti, sem si mislil. Tako je bilo videti na karti in tudi ortofoto načrtu, ko sem pot preverjal na spletu. A pot je bila blatna in postajala je vse slabša. Nazaj nisem hotel, ker sem upal na izboljšanje.

Čez polja in travnike, ker Tone pozna domače bližnjice. Foto: Janez Urh

V dilemi med hojo po poti ali njivi sem se odločil za njivo. Končno sem prišel do gospodarskega poslopja z asfaltiranim dvoriščem. Še tu sem moral paziti na blato, ki so ga traktorji nanosili s hmeljišč. Ko sem v Žalcu prišel do avtopralnice, sem bil kar zadovoljen, da nisem izbral še bližnjice čez železniško progo. Delavec mi je čevlje strokovno opral z visokotlačnim čistilcem (štrafiksom).

Vasi od Vranskega do Celja romarji že poznamo. Na poti v Celje – Maribor – Mursko Soboto leta 2009 smo pri Grajski vasi naredili večji ovinek, zato sem tokrat poskušal najti bližnjico. Na karti prikazana pot ob gozdu na koncu vasi me je presenetila, ker se je spustila v strugo potoka. Za traktorje to ni problem, jaz pa sem bil pred odločitvijo, nazaj in naokrog ali čez potok. Kljub decembru sem sezul čevlje, zavihal hlače do kolen in zabredel v vodo. Na klopci, verjetno so jo postavili prav za take primerke, sem si obrisal noge, se obul in vzel dve dozi domačih tekočih zdravil. Komaj sem shodil, že sem opazil brv. Šele takrat sem se spomnil, da je bila še čisto nova, ko smo pred leti šli mimo.

Božjepotne cerkve

Obiskali smo znane romarske cerkve ob naši poti, saj smo vendar romali. Omeniti velja vsaj tri, Petrovče, Velesovo in Crngrob. Bazilika obiskanja device Matere v Petrovčah je osrednje božjepotno svetišče celjske škofije. Zaradi župnikove odsotnosti nam je cerkev odprla sestra dominikanka. Čeprav je doma iz Nigerije, smo se lahko kar dobro sporazumeli v slovenščini. Vinko, Celjan, ki je šel z nami prvi dan, je poiskal mežnarja Zlatka. Več kot o Mariji s prstanom nam

Petrovče, osrednje romarsko svetišče škofije Celje. Foto: Janez Urh

je povedal o svojem življenju. Trikrat se je rodil. Prvič, ko so ga našli kot zavrženo dete (kasneje je izvedel za svojo mamo, jo obiskal in se predstavil kot novinar ter ji ob odhodu pustil pisno sporočilo, da je njen sin), drugič, ko je moral zaradi dela odpovedati izlet na Korziko (ki se je zaključil z letalsko nesrečo) in tretjič po prometni nesreči.

Romarji na stopnišču velesovske cerkve. Foto: Janez Urh

»Pater Romuald« je prišel romarjem naproti. Foto: A. Pavel Florjančič

V cerkvi Oznanjenja devici Mariji v Adergasu se je v preteklih stoletjih zbiralo veliko vernikov. Veljal je pregovor: Kdor ne more porovati na Višarje, naj se odpravi k Mariji v Velesovo. Pasijonski romarji smo ga upoštevali.

V cerkev Marijinega oznanjenja v Crngrob so bili povabljeni vsi pasijonci. Romarjem je prišel naproti »pater Romuald« z oslom in nas pospremil v cerkev, kjer sta nam dekan in župnik podelila blagoslov. Vsi skupaj smo nato prehodili še zadnje kilometre romarske poti.

Župnija se predstavi

Romarji se nismo ustavili le v božjepotnih, ampak tudi v drugih cerkvah ob poti. Kar pogosto smo imeli srečo, da smo župnika dobili doma in nam je poleg cerkve predstavil tudi delovanje župnije. Župnijo svetega Martina v Žalcu vodijo dominikanci, enako kot Petrovče. Zgradba je zelo podobna božjepotni cerkvi v Brestanici, saj je delo istega arhitekta. Glavni oltar krasi slika sv. Miklavža, delo Leopolda Layerja.

Cerkev svetega Petra v Šempetru je bila nekoč pražupnija. Župnik je še posebej izpostavil znamenit gotski kip Matere z Jezusom ali levjo Marijo, ki je obiskala že številne zgodovinske razstave. Po legendi naj bi jo Petričani (ne Petrovčani) dobili tako, da so opili furmane s Polzele.

Župnik Damjan Ratajc nam je razkazal cerkev svetega Pavla v Preboldu. Župnija nima veliko vernikov, približno 200 je nedeljnikov. Imajo pa vse po malem: zборе, karitas, skavte, ... Pohvalil je župljane, kako so stopili skupaj, ko je bilo treba

Župnik Viktor Arh predstavlja župnijo sv. Martina. Foto: Janez Urh

obnoviti oziroma zgraditi Anin dom. V njem smo romarji prespali. Mehke spalne blazine v dveh večjih prostorih so omogočale dober spanec. V pritličju smo bili postreženi še z vinom in s pecivom.

Tone je že v Kamniku predlagal, da naredimo ovinek in obiščemo njegovo župnijo svetega Florjana v Lahovčah. Podaljšana pot je bila poplačana. Ob prihodu nas je postregla Tonetova žena. Še posebej smo bili zadovoljni s predstavitvijo cerkve. Dobil sem vtis, da se je prelat Stanislav Zidar pripravil nanjo enako kot na dobro pridigo. Zanimivo, križev pot je naslikal Anton Jebačin. Zanj sem prvič slišal mesec pred romanjem, ko so v kapeli Loškega gradu predstavili njegove na novo odkrite freske.

Vabilo na Škofjeloški pasijon

Enako kot pri prvem romanju po Romualdovi poti, smo tudi na drugem vabili na Škofjeloški pasijon. Menim, da je enako kot pred tristo leti vabilo izpred ambona še vedno najboljše slišano, zato smo izkoristili vse dane možnosti. Prav s tem namenom je Krajnikov Simon prišel v Mekinje in nekaj romarjev odpeljal k maši v Stahovico. Zadnje predstavitev smo imeli v cerkvi svetega Kancijana v Kranju.

Pot nas je vodila tudi skozi Šenčur. Župnijsko cerkev svetega Jurija sem obiskal že v času priprav. Pri maši je bila kar lepa udeležba. Zaradi časovne stiske, želeli smo namreč pravočasno priti v kranjsko cerkev, smo se romarji razdelili v dve skupini. Prva je opravila nedeljsko dolžnost v Šenčurju, druga pa je z normalnim tempom nadaljevala pot proti Kranju. V pogovoru z domačinko sem izvedel,

na kar prej sploh nisem bil pozoren, da je njihov župnik Urban Kokalj doma iz škofjeloškega Karlovca. Še preden sem predstavil naše romanje in jih povabil na pasijonske predstave v Škofjo Loko, sva z župnikom pred oltarjem malo pokramljala o najinem ministriranju pri loškem svetem Jakobu in o pokojnem župniku Melhiorju Golobu.

Na pasijon nismo vabili samo v cerkvah. Vsem, ki smo jih srečali, smo izročili zloženko in jim glede na izkazano zanimanje opisali predstavo. Beseda da besedo in včasih se razvije prav zanimiv pogovor. Tako sem ob ogledu poti v križišču za Prekopo srečal družino pri delu na travniku. Vprašal sem gospo, če se spomni, da bi kdaj kosili travo 20. decembra. Nič ni odgovorila. Dobil sem vtis, da ni imela pooblastila za stike z javnostjo. Možakar je spustil grablje z rok, stopil bliže in potrdil, da ne pomni tako pozne košnje. Kosili so za islandske konje. Bil je drugi v Sloveniji, ki je nabavil to pasmo. Pohvalil se je tudi, da se je priženil iz Vrbe in da je celo malo Prešernove žlahte. Ko sem mu opisal namen romanja, je omenil povezanost s Škofjo Loko. Njegov oče je bil s Križne gore. Prva hiša na levi od lovski koč.

Pri cerkvi v Petrovčah je bilo polno mladine. Nenavadno za delavnik in še dopoldan, zato sem vprašal: »Kva dogaja?« »Imamo nastop.« »Kdo?« »Mi.« »Kdo pa ste vi?« Smeh. Odgovor, za kaj gre, sem dobil v cerkvi. Pripravljali so božični koncert. Lepo sodelovanje med cerkvijo in šolo, sem si mislil.

Dva Ločana pred oltarjem v cerkvi sv. Jurija v Šenčurju. Foto: Jože Rupar

Medijska podpora

Organizatorji pasijona so si zastavili visok cilj. Pričakovali smo več kot 30.000 gledalcev. Povabila na poti in nagovori v cerkvah so zajeli le manjše število potencialnih obiskovalcev, zato je Pasijonska pisarna poleg klasične reklame poskrbela za prisotnost romarjev v medijih. Javljali smo se v program Radia Sora in Radia Ognjišče, v različne oddaje. Za Ognjišče sem romanje prvič predstavil v sredo popoldne, drugič v četrtek zvečer.

In bila je noč in bil je dan, naslednji dan, postni petek. Po brezmesnem zajtrku so se romarji oskrbeli v vaški trgovini, katero so po dogovoru odprli eno uro prej kot običajno. Hrana in pijača v nahrbtniku je morala zadoščati za cel dan, saj na poti do Kamnika ni nobene trgovine, ne gostilne. Romarje sem usmeril po dolini Bolske proti planini Lipanca (ta potok nas je spremljal že drugi dan) in si privoščil kavo v lokalu. Komaj sem bil postrežen, so me poklicali z Ognjišča: javljanje v program čez deset minut, če lahko. Pred lokalom je bil povsod hrup zaradi prometa. Zapeljal sem se za romarji, da bi si poiskal tih, samotni kraj. Komaj sem zavil z regionalne ceste, je ponovno pozvonil telefon. To pa ni bilo deset minut. Ustavil sem ob poti in se umaknil v zatišje na travnik. Javljanje v eter je bilo malo daljše. Sledil je še krajši prijazen pogovor s sosedom, ki je bil radoveden, zakaj se neznanec sprehaja po njegovem travniku. Kmalu za tem sem dobil pozdrave za vse romarje od bratranca Srečka, ki kot salezijanec ponovno skrbi za madžarske vernike v Vojvodini. Daleč je segel radijski glas, v tem primeru po spletu.

Romanje in delo Jožeta Plečnika

Janez Veider je v svojem delu o sveti Emi opisal tudi romanje Javorcev v Krko na Koroškem. S sabo so nosili bandero in obiskovali cerkve na romarski poti. Tudi na Romualdovi poti smo obiskali številne cerkve, a to še ni zadosten razlog, da bi naš pohod krstili za romanje. Bolj kot zunanji izgled je pomemben odnos. Najprej do samega sebe, nato do soromarjev in do vseh ljudi, ki jih srečujem ob poti. Tudi pozitiven odnos do domačih, prijateljev in znancev, ki jih v spominu nosim s seboj ali se jih spomnim v molitvi. Prva stopnička k romanju pa je sposobnost občudovati lepote božjega stvarstva in dela človeških rok.

Na poti so nas spremljala dela Jožeta Plečnika: v Celju Ljudska hranilnica, v Cerkljah pokopališče s poslovilno vežico, vhoda in tabernakelj v cerkvi, spomenik Davorinu Jenku ter v Kranju fasada Prešernovega gledališča in Rožnovensko stopnišče. Največ Plečnikovih del smo videli v Kamniku. Po ogledu Glavnega trga in železniške postaje smo potrkali pri frančiškanih. Brat Paškan si je vzel čas in nam najprej predstavil cerkev, posvečeno svetemu Jakobu Starejšemu, zavetniku romarjev. Nato je razložil Plečnikovo simboliko v kapeli Božjega groba. Izredno bogato predstavitev smo zaključili z ogledom samostanske knjižnice.